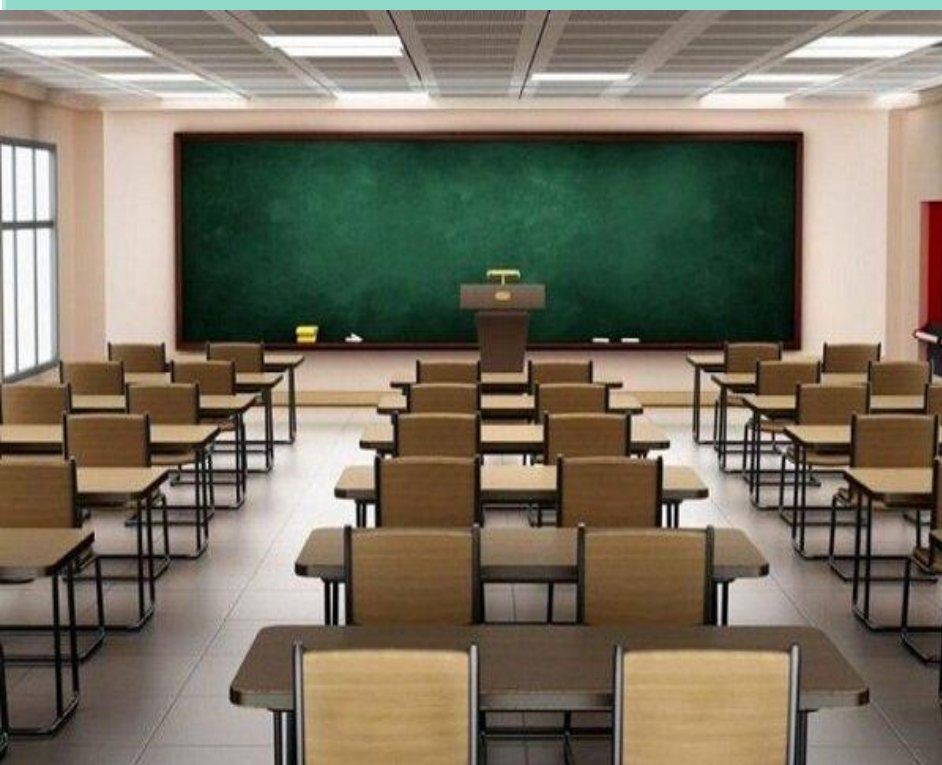

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

پروتکل بهداشتی مبارزه با بیماری کووید-۱۹ (کرونا ویروس) در دانشگاه‌ها، مراکز آموزشی و تحقیقاتی

معاونت بهداشت

نسخه سوم - شهریور ۱۴۰۰

کد ۳۰۶/۱۲۸

مقدمه:

با عنایت به اجرا و تکمیل برنامه واکسیناسیون دانشگاهیان و با توجه به آغاز سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ با اولویت آموزش حضوری دانشجویان در دانشگاه‌ها، دانشکده‌ها، مراکز آموزشی و تحقیقاتی به عنوان اماکن تجمعی؛ فراهم کردن شرایط لازم برای حفظ سلامت اساتید، دانشجویان و سایر کارکنان و به منظور کاهش مواجهه، قطع زنجیره تماس بیماری کووید-۱۹، از اهمیت بسزایی برخوردار است. در این راستا ضرورت دارد علاوه بر رعایت اصول بهداشتی، مقررات ویژه‌ای از طریق فاصله‌گذاری فیزیکی، برای کاهش مواجهات، متناسب با سطح اضطرار و درجه اهمیت فعالیت‌های آموزشی و مهارتی در نظر گرفته شود. توجه به پیشگیری از تجمع، رعایت فاصله‌گذاری مناسب فیزیکی در تعاملات بین‌فردی، تردها، تهیه مناسب، شستن دست‌ها، و استفاده از وسایل حفاظت فردی از قبیل ماسک برای همه افراد در مراکز مذکور مورد تأکید این پروتکل می‌باشد.

همچنین لازم است هر یک از دانشگاه‌ها، دانشکده‌های علوم پزشکی کشور، ستاد مدیریتی مستقل برای بیماری کووید-۱۹ تحت عنوان "ستاد مدیریت کرونا ویژه دانشگاه"، زیر نظر مستقیم رئیس دانشگاه تشکیل دهند. این ستاد، صرفاً در حوزه برنامه‌های مرتبط با نظارت، پیشگیری و درمان بیماری کووید-۱۹ در سطح دانشجویان، کارکنان و اعضای هیأت علمی دانشگاه و دانشکده‌های علوم پزشکی کشور فعال خواهد بود.

دامنه کاربرد

این پروتکل جهت پیشگیری و کنترل بیماری کووید-۱۹ (کرونا ویروس) در دانشگاه‌ها، دانشکده‌ها، مراکز آموزشی و تحقیقاتی تهیه شده است و سایر قوانین، آیین‌نامه‌ها، مقررات و دستورالعمل‌های مرتبط با بهداشت محیط به قوت خود باقی است.

اصول پایه

• دانشجویان جدیدالورود:

- اجرا و یا تکمیل نمودن برنامه واکسیناسیون کلیه دانشجویان جدیدالورود در کلیه مقاطع در همان ابتدای ورود به دانشگاه و ترجیحاً همزمان با ثبت‌نام در دانشگاه الزامی بوده و دانشگاه موظف به برنامه‌ریزی لازم در این رابطه می‌باشند. بدیهی است در صورت مجازی بودن فرآیند ثبت نام، دانشگاه می‌بایست هماهنگی لازم را برای واکسیناسیون دانشجویان در دانشگاه‌های محل سکونت انجام دهد.

- کلاس‌های دروس نظری دانشجویان جدیدالورود به صورت مجازی برگزار خواهد شد. در برنامه‌ریزی کلاسی این دانشجویان، لازم است در طول هر نیمسال تحصیلی، حداقل دو هفته آموزش حضوری برای برگزاری کلاس‌های رفع اشکال و کلاس‌های عملی-آزمایشگاهی لحاظ گردد.
- کلاس‌های دانشجویان تحصیلات تکمیلی و دکترای تخصصی (PhD) جدیدالورود، با شرط کامل بودن برنامه واکسیناسیون و با رعایت پروتکل‌های بهداشتی، حضوری برگزار خواهد شد.
- برگزاری برنامه‌ها و کلاس‌های آموزشی دانشجویان جدیدالورود بصورت ترکیبی (حضوری- مجازی با اولویت حضوری)، در ابتدا یا در طول نیمسال، مشروط به کامل بودن برنامه واکسیناسیون، و اعلام آمادگی معاونت دانشجویی و فرهنگی جهت ارائه خدمات رفاهی (خوابگاه و ...) می‌باشد

• دانشجویان سنوات قبل:

- آموزش کلاس‌های نظری این دانشجویان، مشروط به کامل بودن واکسیناسیون و با رعایت پروتکل‌های بهداشتی، به صورت ترکیبی (مجازی- حضوری با رویکرد اولویت حضوری) خواهد بود.
- کلاس‌های عملی-آزمایشگاهی و آموزش در عرصه دانشجویان کارآموزی پزشکی و سایر رشته‌ها به شرط کامل بودن واکسیناسیون و با رعایت پروتکل‌های بهداشتی، باید به صورت ترکیبی با اولویت حضوری برنامه‌ریزی و اجرا گردند.
- کلاس‌های دانشجویان تحصیلات تکمیلی دکترای تخصصی (PhD) با شرط کامل بودن برنامه واکسیناسیون و با رعایت پروتکل‌های بهداشتی، کمافی السابق حضوری خواهد بود.
- حضور دستیاران رشته‌های تخصصی بالینی و کارورزان رشته‌های پزشکی در بخش‌ها و درمانگاه‌های مراکز درمانی-آموزشی، طبق برنامه‌های آموزشی مربوطه، کمافی السابق ادامه یابد.
- در مراکز بیمارستانی و دانشکده‌ها، کلیه آموزش‌هایی که در قالب گزارش صبحگاهی، ژورنال کلاب، case-report و جلسات علمی برگزار می‌شوند، متناسب با امکانات گروه‌های آموزشی و بیمارستان‌ها با رعایت پروتکل‌های بهداشتی، به صورت برنامه‌های ترکیبی با اولویت حضوری اجرایی گردند.
- دانشگاه‌ها می‌توانند بر حسب شرایط خود، نسبت به فشرده سازی دوره‌ها و کلاس‌های حضوری، و تقسیم‌بندی دانشجویان به گروه‌های کوچک‌تر مشروط به حفظ کیفیت آموزشی با رعایت پروتکل‌های بهداشتی اقدام نمایند.

• ارزشیابی دانشجویان:

- به شرط کامل بودن برنامه واکسیناسیون، کلیه آزمون‌های پایان نیم‌سال باید به صورت حضوری (کتبی، آزمون‌های مبتنی بر مرکز مهارت‌های بالینی و یا الکترونیک در مراکز آزمون استاندارد) با رعایت پروتکل‌های بهداشتی برگزار شوند.
- روش‌های ارزشیابی مستمر و تکوینی (formative) در طول نیم‌سال می‌تواند به صورت مجازی یا حضوری به عنوان مکمل ارزشیابی نهایی (summative) مورد استفاده قرار گیرد.

• موارد عمومی در حوزه آموزش:

- دانشجویان (به استثناء دانشجویان جدیدالورود) می‌توانند در صورت تمایل، از مرخصی تحصیلی بدون احتساب در سنوات تحصیلی استفاده نمایند.
- پایش و نظارت مستمر بر اجرای پروتکل‌های بهداشتی (ابلاغی از سوی معاونت بهداشت وزارت متبوع) در کلیه عرصه‌های آموزشی توسط مسئولان و هیأت رئیسه دانشگاه‌ها و دانشکده‌های زیر مجموعه، به صورت برنامه‌ریزی شده و منظم اجرا شود. پاسخگویی در خصوص برنامه‌ریزی و اجرای پروتکل‌های بهداشتی در دانشکده‌ها، بر عهده رؤسای دانشکده‌های زیر مجموعه دانشگاه‌ها خواهد بود. بدیهی است معاونت‌های بهداشت و دانشجویی _ فرهنگی دانشگاه‌ها موظف به همکاری در پایش و نظارت بر اجرا و رعایت پروتکل‌های بهداشتی می‌باشند.
- در شرایط خاص همه‌گیری بیماری کووید-۱۹، دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی اختیار دارند بر اساس شرایط استانی، ترجیحاً با حفظ مبانی و چارچوب موارد ابلاغی در این پروتکل، نسبت به برنامه‌ریزی آموزشی و هماهنگی‌های بین بخشی در دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی اقدام نمایند.

• الزامات اساسی پروتکل‌های بهداشتی:

در این راستا لازم است موارد زیر رعایت شود:

- تعداد دانشجویان حاضر در کلاس‌ها با احتساب ۲ متر مربع به ازاء هر نفر در نظر گرفته شود.
- استقرار صندلی، نیمکت، کامپیوتر و ... دانشجویان و نظایر آن در فواصل لازم و ایمن، با رعایت معیار حداقل ۲ متر مربع به ازای هر نفر صورت پذیرد.
- جهت حذف و یا کاهش مواجهات مستقیم کارکنان بخش‌های پر مراجعه مانند: کتابخانه، پذیرش، اتاق سرپرستی، کارگاه‌ها و ...، استفاده از موانع فیزیکی با حفظ تهویه مناسب لازم می‌باشد.
- از هرگونه تجمع در محل‌های عمومی اجتناب شود.
- مواجهه چهره به چهره کارکنان کاهش یابد و سعی شود از تماس تلفنی و استفاده از ویدئوکنفرانس و شبکه‌های اجتماعی برای برگزاری جلسات، حتی برای کارکنانی که در داخل یک ساختمان هستند، استفاده شود.
- در صورتی که مواجهه چهره به چهره کادر اداری، با دانشجویان، یا مراجعین و والدین دانشجویان ناگزیر باشد، در حداقل زمان ممکن و با رعایت فاصله ایمن حداقل ۲ متر و با استفاده کامل از ماسک و وجود تهویه هوایی مناسب، برگزار شود.
- زمان کلاس‌ها تا جایی که ممکن باشد کاهش یافته و برای انجام تهویه مناسب توقف کوتاه مدت تدریس و خروج دانشجویان از کلاس در میانه هر جلسه انجام شود.
- واحد نگهبانی حتی المقدور از ورود و تردد افراد و اشخاص و مراجعات متفرقه به محیط آموزشی جلوگیری به عمل آورد و شیوه‌های پاسخگویی از ورودی دانشکده‌ها به نحوی باشد که فاصله‌گذاری اجتماعی رعایت گردد.
- در صورت فعال بودن سرویس ایاب و ذهاب دانشجویان و کارکنان، حداکثر سرنشین خودرو به تعداد صندلی‌های موجود باشد و از سوار نمودن نفرات اضافه بر ظرفیت خودرو جداً خودداری گردد و جریان هوا در داخل خودرو برقرار شود.
- رعایت فاصله ایمن حداقل ۲ متر در قسمت‌های عمومی و حداقل توقف از جمله در نمازخانه، سلف سرویس، کارگاه‌ها و مسیر ورود و خروج الزامی است.

- فعالیت‌های ورزشی فرهنگی، با رعایت پروتکل‌های بهداشتی ابلاغی موجود در سایت و همچنین ملاحظات رنگ‌بندی و شرایط بیماری <http://markazsalamat.behdasht.gov.ir> بلامانع است.
- برگزاری کلاس‌های فوق برنامه مانند: پخش فیلم، تئاتر و مسابقات ورزشی با رعایت پروتکل‌های بهداشتی ابلاغی موجود در سایت و همچنین ملاحظات رنگ‌بندی و شرایط بیماری <http://markazsalamat.behdasht.gov.ir> بلامانع است.
- کلیه جلسات غیر ضروری حذف شده و یا به صورت آنلاین برگزار شود.
- سایر جلسات نظیر دفاع از پایان‌نامه نیز آنلاین و یا با حضور حداقل افراد و با رعایت کامل پروتکل‌های بهداشتی برگزار گردند.
- به منظور جلوگیری از تجمع در سلف سرویس، ضروری است مدت زمان سرو نهار افزایش یابد. همچنین سرو غذا در محل سلف سرویس با رعایت فاصله ۲ متر انجام شود. (فعالیت سلف متناسب با رنگ بندی و شرایط بیماری کووید-۱۹ خواهد بود).

● موارد مرتبط با خوابگاه‌های دانشجویی:

- هر اتاق در خوابگاه‌های دانشجویی صرفاً برای استفاده حداکثر ۴ دانشجو در نظر گرفته شود.
- استفاده دانشجویان از ماسک در محل‌های عمومی خوابگاه مانند: آشپزخانه، نمازخانه، سالن ورزشی، سالن مطالعه، سالن تلویزیون و..... با رعایت فاصله‌گذاری فیزیکی الزامی است.
- استفاده از وسایل مشترک در آشپزخانه خوابگاه، ممنوع است.
- گندزدایی، نظافت و رعایت مسائل بهداشتی در مکان‌های عمومی و سرویس‌های بهداشتی سه نوبت در شبانه روز در خوابگاه‌ها الزامی می باشد.
- کلیه کارکنان خوابگاه ملزم به استفاده از وسایل حفاظت فردی نظیر ماسک و دستکش یکبار مصرف لاتکس می‌باشند.
- نصب علائم متعدد هشدار بیماری کووید-۱۹ در محل دید دانشجویان در خوابگاه‌های دانشجویی الزامی می‌باشد.
- در نظر گرفتن اتاق مجزا جهت قرنطینه دانشجویان خوابگاهی دارای نشانه یا مبتلا به بیماری کووید-۱۹ الزامی است.

• موارد مرتبط با کارگاه‌ها و آزمایشگاه‌ها:

- لازم است هنگام انجام کار عملی و یا تئوری در کارگاه و آزمایشگاه فاصله افراد از هم حداقل ۲ متر باشد.
- وجود سیستم تهویه در محل کارگاه و آزمایشگاه ضروری است.
- استفاده افراد از محل کارگاه و آزمایشگاه جهت انجام کارهای اداری ممنوع است.
- استفاده از وسایل حفاظت فردی مانند دستکش یکبار مصرف لاتکس و ماسک هنگام کار در آزمایشگاه الزامی است.

• غربالگری، مراقبت و بازتوانی:

۱. مراقبت از گروه‌های آسیب‌پذیر

دو گروه زیر با گواهی پزشک معتمد، به‌عنوان افرادی که در معرض ابتلا به بیماری کووید-۱۹ عارضه‌دار قرار دارند، در نظر گرفته شده است:

گروه الف - بیماران با بیماری زمینه‌ای:

- بیماری قلبی - عروقی
- فشارخون
- دیابت
- بیماری‌های تنفسی زمینه‌ای
- $BMI > 40$

گروه ب - بیماران با نقص ایمنی:

- تحت درمان با کورتیکواستروئید بیش از $12/5mg$ پردنیزولون در روز بیش از دو هفته
- شیمی درمانی
- بدخیمی‌ها
- پیوند اعضا

در صورت عدم امکان آموزش مجازی برای این افراد، شرایط به‌گونه‌ای فراهم گردد که حداقل تماس با سایر افراد را داشته باشند.

۲. بازتوانی در دانشجویان/شاغلین با سابقه کووید-۱۹

- دانشجویان مبتلا به کووید-۱۹، پس از طی دوران درمان و نقاهت، برای بازگشت به دانشگاه، مراکز آموزشی و تحقیقاتی لازم است مورد ارزیابی پزشک معتمد مراکز جامع سلامت قرار گیرند.
- ورود و یا حضور دانشجویان/اساتید و سایر کارکنان دارای علائم بیماری (با تأکید بر علائم بیماری کرونا) تحت هر شرایطی به مراکز آموزشی و تحقیقاتی ممنوع می‌باشد.
- شرایط و میزان استفاده از استعلاجی بیماری کرونا برای دانشجویان/اساتید با تأیید پزشک معتمد می‌باشد.
- دانشجویان دارای علامت بیماری کووید-۱۹ در دانشگاه/خوابگاه دانشجویی توسط مسئولان مربوطه جهت تست PCR ارجاع شده و در صورت مثبت شدن تست یا تأیید پزشک معتمد در محل قرنطینه دانشجویی/منزل به مدت ۱۴ روز قرنطینه و در صورت مساعد بودن اوضاع عمومی تحت آموزش مجازی قرار گیرد. برای هم کلاسی‌ها، هم خوابگاهی‌ها و هم سرویسی‌ها که با دانشجوی مبتلا به بیماری کووید-۱۹ مواجهه داشته‌اند اقدامات به شرح ذیل انجام گردد:
  - ۱- انجام رپید تست برای اشخاصی که با بیمار مبتلا به کرونا و بروس قطعی تماس داشته‌اند.
  - ۲- وضعیت دانشجویان تست شده توسط ناظران مراکز جامع سلامت به مدت ۵ روز پایش گردد.
  - ۳- در صورت مشاهده ابتلای یک دانشجوی دیگر از دانشجویان تحت مراقبت ۵ روزه؛ کلاس/خوابگاه مربوطه به مدت ۱۴ روز تعطیل و دانشجویان به محل‌های در نظر گرفته شده برای قرنطینه اعزام گردند.
  - ۴- دانشجویان مبتلا به کووید-۱۹ پس از طی دوره نقاهت جهت برگشت به دانشگاه لازم است مورد ارزیابی پزشک معتمد مراکز جامع سلامت قرار گرفته و برگه تأییدیه سلامت دریافت نمایند.

● اقدامات کنترلی سلامت محیط و کار:

❖ بهداشت و حفاظت فردی

- استفاده از ماسک برای تمامی کارکنان/ دانشجویان الزامی است.
- داشتن کارت واکسن و تأییدیه آن از سامانه وزارت بهداشت برای دانشجویان/ کارکنان الزامی است.
- از دست دادن و رو بوسی کردن با یکدیگر پرهیز شود.
- فاصله فیزیکی ۲ متر جهت پیشگیری از بروز بیماری رعایت گردد.
- شستن مرتب دست‌ها با آب و صابون (مطابق پیوست شماره ۱) و یا استفاده از مواد ضدعفونی‌کننده با پایه الکل، پس از برگزاری کلاس ضروری است.
- داشتن کارت بهداشت برای کلیه دست اندرکاران مواد غذایی الزامی است.
- نیروهای خدماتی در هنگام نظافت باید از لباس حفاظتی، ماسک، چکمه و دستکش یک بار مصرف لاتکس استفاده نمایند.
- برای ثبت حضور و غیاب، ترجیحاً از سیستم تشخیص چهره استفاده شود (در صورت وجود).
- به منظور جلوگیری از تماس مستقیم دست با دکمه‌های آسانسور، ترجیحاً از پنل‌های سنسوردار استفاده شود. در صورت فراهم نبودن امکانات در جلوی درب آسانسورها مواد ضدعفونی‌کننده دست همراه با پایه تعبیه گردد.
- استفاده از دستمال کاغذی هنگام عطسه یا سرفه کردن (در صورتی که دستمال وجود نداشت از قسمت داخلی آرنج موقع سرفه و عطسه استفاده کنید).
- از تماس دست‌ها با چشم، بینی و دهان قبل شستشو یا ضدعفونی دست‌ها جداً خودداری شود.
- در نمازخانه از استفاده مشترک مهر، سجاده، تسبیح، چادر و نظایر آن اجتناب گردد. این لوازم باید به صورت شخصی مورد استفاده قرار گیرند.

❖ بهداشت مواد غذایی

- شرایط سرو غذا در سلف سرویس‌ها متناسب با وضعیت موجود بیماری کووید-۱۹ و رنگ بندی های اعلامی در محدودیت‌های هوشمند مدیریت بیماری کرونا با رعایت پروتکل‌های بهداشتی ابلاغی مرتبط موجود در سایت <http://markazsalamat.behdasht.gov.ir> انجام گردد.
- از خوردن غذا در محیط‌های عمومی و همچنین خوردن غذاهای آماده تا حد امکان اجتناب کرده و از مواد غذایی به صورت کاملاً پخته استفاده کنید.

- سرو نمک، فلفل، سماق، قند، شکر و آب آشامیدنی (در صورت مصرف) در بسته بندی‌های یکبار مصرف انجام گیرد.
- مواد غذایی سلف سرویس قبل از سرو باید دارای پوشش بهداشتی و ترجیحاً ظروف یکبار مصرف باشد.
- عرضه مواد غذایی به ویژه مواد غذایی فاقد بسته بندی و یا بدون پوشش بهداشتی مناسب ممنوع است.
- توزیع مواد غذایی برابر با ضوابط بهداشتی صورت گرفته و متصدیان توزیع دارای وسایل حفاظت فردی از جمله ماسک و دستکش یکبار مصرف لاتکس باشند.

❖ بهداشت ابزار و تجهیزات

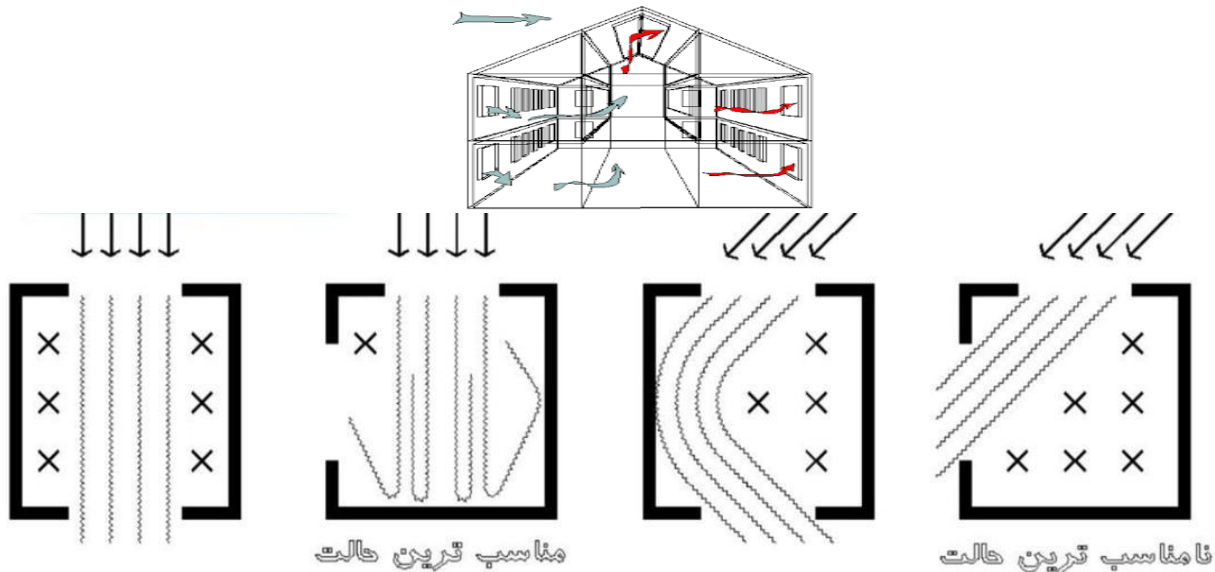
- یخچال و فریزرهای مورد استفاده به طور مستمر گندزدایی شود.
- لازم است ظروف حاوی مواد ضد عفونی کننده دست‌ها با پایه نگهدارنده به تعداد مناسب در هر طبقه، راهروها، آسانسورها، سرویس‌های بهداشتی و ورودی کلاس‌های درس و مواردی نظیر آن تعبیه گردد.
- لازم است از مازیک اختصاصی برای تخته وایت برد استفاده شود. (عدم استفاده دانشجویان از مازیک و تخته پاکن مشترک)
- استفاده از وسایل ورزشی به صورت شخصی صورت گرفته و به طور مستمر گندزدایی شوند.
- وسایل نظافت پس از هر بار استفاده گندزدایی شود.
- مبلمان فضای آزاد به صورت روزانه گندزدایی شود. (در صورت وجود)
- گندزدایی تجهیزات اداری / شخصی از جمله کیبورد، رایانه و موس بعد از استفاده صورت گیرد.
- دستگیره‌ها و نقاط مشترک سطوح باید حداقل روزی دو مرتبه گندزدایی شوند.

❖ بهداشت ساختمان

• تهویه:

- حداقل ۲۰ درصد از مساحت سطح کلاس، پنجره باز شونده به میزان ۴۵ درجه باشد.
- بیشترین تهویه طبیعی در زمانی که پنجره‌ها در ۲ طرف کلاس باز باشند، فراهم می‌گردد.

پروتکل بهداشتی مبارزه با بیماری کووید-۱۹ (کرونا ویروس) در دانشگاه‌ها، مراکز آموزشی و تحقیقاتی

- هوای تمیز باید به طریق مؤثر وارد هر کلاس شده و آلاینده‌های تولید شده در هر اتاق به نحو مؤثری خارج شود، به گونه‌ای که مانع از انتشار عفونت‌های منتقله از هوا بین افراد حاضر در فضای داخلی گردد.
- شرایط به گونه‌ای فراهم شود که امکان حداقل ۶ بار تعویض هوا در ساعت در کلاس فراهم گردد.
- تعداد فن‌های مکشی باید متناسب با مساحت سطح کلاس باشد.
- در صورت استفاده از کولر آبی و گازی، پنجره‌ها و درب‌ها به میزان ۲۵ درصد جهت خروج هوا باز باشند.
- به منظور افزایش حرکت هوا در داخل کلاس می‌توان از پنکه یا پنکه سقفی استفاده شود.
- در صورت استفاده از سیستم تهویه مطبوع، سیستم بگونه‌ای تنظیم شود که حداکثر جریان ورودی از هوای آزاد تأمین شود.
- در صورت نیاز به وسائل گرمایشی، هر یک ساعت یکبار هوای کلاس‌ها تهویه شود و پنجره‌ها به مدت ۱۰ دقیقه باز باشد. دانشجویان حتی المقدور با پوشش کافی در کلاس حضور داشته باشند تا امکان باز بودن پنجره‌ها فراهم شود.
- استفاده از هواکش و بازگذاشتن درب‌ها و پنجره‌های سالن‌ها به منظور تهویه مناسب و مستمر فراهم شود.
- تهویه مناسب محل‌های اقامت و سرویس‌های بهداشتی انجام شود.
- اتاقک آسانسورها دارای تهویه فعال و مناسب باشد.
- گندزدایی سرویس‌های بهداشتی، راهروها و محل‌های عبور و مرور افراد به صورت مکرر و حداقل دو بار در روز انجام شود.

- سطل زباله درب دار در تمام طبقات دانشگاه، کارگاه و آزمایشگاه، خوابگاه، سلف سرویس تعبیه گردد.
- لازم است کلیه سرویس‌های بهداشتی مجهز به صابون مایع و دستمال کاغذی باشد.
- سرویس‌های بهداشتی (حمام و توالت) را به صورت مجزا گندزدایی کنید.
- استفاده از خشک کن‌های برقی برای خشک کردن دست‌ها در سرویس‌های بهداشتی ممنوع است.
- لازم است محل‌های اقامت، سرویس‌های بهداشتی و آسانسورها تهویه مناسب داشته باشند.
- سیستم لوله‌کشی صابون مایع و دستمال کاغذی در توالت‌ها و سرویس‌های بهداشتی تعبیه گردد.
- دفع پسماندها باید به شیوه بهداشتی در سطل‌های درب دار پدالی صورت پذیرد و کلیه نیروهای خدماتی نسبت به جمع‌آوری و دفع پسماند با رعایت تمامی ملاحظات بهداشتی (جمع‌آوری پسماند در کیسه‌های پلاستیکی محکم بدون درز و نشت) در آخر هر شیفت اقدام نمایند.

• سایر اقدامات

توصیه‌های اختصاصی برای مسئولان دانشگاه و کارکنان

- مسئولان دانشگاه باید مکان‌ها و زمان‌های احتمالی مواجهه کارکنان و دانشجویان با کرونا ویروس را شناسایی کرده و سپس میزان این خطر را ارزیابی کنند.
- پس از شناسایی و ارزیابی محل‌های با ریسک بیشتر؛ بایستی روش‌های کنترلی را انتخاب و اجرا کنند. اقدامات کنترلی ممکن است شامل تلفیقی از کنترل‌های فنی، مدیریتی، روش‌های کار ایمن و وسایل حفاظت فردی باشد.
- پیشنهاد می‌گردد تغذیه سالم (استفاده از همه گروه‌های غذایی شامل میوه و سبزیجات تازه با هدف تقویت سیستم ایمنی بدن در مقابل عوامل میکروبی به خصوص کرونا ویروس) در برنامه غذایی دانشجویان قرار گیرد.
- برای ثبت حضور و غیاب ترجیحاً از سیستم تشخیص چهره استفاده کنید (در صورت استفاده از سیستم اثر انگشت وجود یک ظرف محتوی الکل ۷۰٪ برای ضدعفونی انگشت ضروری است).

● سرویس ایاب و ذهاب اساتید، دانشجویان و کارکنان:

- راننده وسیله نقلیه باید قبل از سوار کردن افراد (در هر مرتبه سوار کردن افراد) کلیه سطوح که احتمال لمس آن‌ها وجود دارد (مانند دستگیره، درب، قفل کمر بند ایمنی، میله‌های افقی و عمودی داخل خودرو، محل نشیمن و پشتی صندلی) را گندزدایی کند. همچنین چراغ‌ها، کنترل‌ها، دیوارها، پنجره‌ها، مانیتورهای خودرو باید ابتدا تمیز و سپس گندزدایی شود.
- قبل از ورود به سرویس نقلیه کلیه کارکنان و دانشجویان ملزم به زدن ماسک می‌باشند.
- کلیه کارکنان آزمایشگاهی، خدماتی و نظایر آن پس از اتمام کار و قبل از ورود به خودروها باید وسایل حفاظت فردی محل کار خود را که شامل لباس کار، کفش کار، کلاه می‌باشد را در رختکن تعویض نموده و دست‌های خود را با آب و صابون بشویند.
- ظرفیت صندلی اتوبوس و مینی بوس و خودروهای دیگر متناسب با تعداد سرنشین باشد.
- ایجاد تهویه طبیعی داخل خودرو هنگام جابجایی افراد با باز گذاشتن پنجره‌های خودرو و یا دریچه تعبیه شده در سقف ضروری است.

● واحدهای خدمات فنی و تأسیسات:

- رعایت بهداشت فردی به این افراد آموزش داده شود و بر حسن اجرای آن نظارت شود.
- استفاده از وسایل حفاظت فردی نظیر ماسک در حین انجام کار توسط کارکنان این واحد الزامی است.
- محل استقرار این واحد و لوازم مورد استفاده توسط کارکنان به ویژه سطوح مشترک نظیر دستگیره درب‌ها، دستگیره کابینت‌ها و قفسه‌های نگهداری ابزار، پرزها، تلفن و... به طور مرتب گندزدایی شود.
- تجهیزات و دستگاه‌هایی که افراد مختلف در شیفتهای کاری مختلف با آن‌ها کار می‌کنند لازم است در طول هر شیفت کار به طور مرتب گندزدایی گردد.
- سطل زباله پدالی درب دار در داخل واحد وجود داشته باشد.
- محل استقرار این واحد از تهویه طبیعی برخوردار باشد و درب و پنجره‌ها در اوقاتی از روز باز گذاشته شود.
- از پاشیدن و ریختن محلول‌های گندزدا روی سطوح و کلیدها، تجهیزات برق‌دار و مواد ناسازگار و با احتمال انفجار و آتش سوزی اجتناب شود.

• مراکز بهداشت و درمان دانشگاه

شرایط مراکز بهداشتی-درمانی مستقر در دانشگاه می‌بایستی مطابق دستورالعمل مراکز بهداشتی، درمانی باشد.

• توصیه‌ها و پیشنهادات عملی برای اجرای بهینه برنامه‌های آموزشی

- ۱- دانشکده‌ها در برگزاری کلاس‌های حضوری نکات زیر را مورد توجه قرار دهند:
  - الف- طول زمان کلاس‌های نظری یک ساعته، به حداکثر ۴۵ دقیقه با استراحت ۱۵ دقیقه‌ای تقلیل یابد.
  - ب- کلاس‌های دو/سه ساعته در قالب دو/سه جلسه ۴۵ دقیقه‌ای، با استراحت ۱۵ دقیقه‌ای برگزار شوند.
  - ج- در صورت لزوم، تعداد دانشجویان در کلاس‌ها با رعایت فاصله گذاری تعدیل شوند. دانشجویان هر ورودی می‌تواند به دو گروه تقسیم و کلاس‌ها برای هر گروه جداگانه تکرار شود.
  - د- در صورت موجود بودن، برای برگزاری کلاس‌ها، از سالن‌های کنفرانس دارای گنجایش کافی و سالن‌های همایش دانشکده‌ها استفاده شود.
  - ه- برای رعایت فاصله گذاری در کلاس‌ها، در صورت لزوم کلاس‌های مجاور هم به مانیتورها یا سیستم‌های سمعی-بصری مناسب برای امکان برگزاری همزمان جلسه در دو کلاس تجهیز شوند (ارائه درس توسط مدرس در یک کلاس و پخش همزمان در کلاس مجاور). کلاس مجاور با حضور یک نفر مدرس یا ناظر کمکی (سایر اساتید، کارشناس آموزش یا دستیاران گروه) تحت نظارت و مراقبت خواهد بود. مدرس می‌تواند به صورت منظم و متناوب در هر دو کلاس ارائه مطلب را داشته باشد.
  - ز- در برنامه‌ریزی کلاس‌ها (ساعات شروع و پایان کلاس‌های درس) و ساعات حضور دانشجویان در دانشکده‌ها، بر تداخل حداقلی زمان کلاس‌ها، برای اجتناب از تجمع دانشجویان در دانشکده، توجه گردد.
  - ح- کلاس‌های عملی و آزمایشگاهی، بر حسب فضای فیزیکی در دسترس، با حداقل تعداد دانشجو و با رعایت فاصله گذاری برگزار شوند.
- ۲- در خصوص کارآموزان و کارورزان رشته دندانپزشکی، توجه ویژه به تجهیز بودن دانشجویان به وسایل حفاظت شخصی به منظور رعایت پروتکل‌های بهداشتی در دستور قرار گیرد.
- ۳- پایش و نظارت مستمر بر اجرای پروتکل‌های بهداشتی در کلیه عرصه‌های آموزشی توسط مسئولان و هیأت رئیسه دانشگاه‌ها و دانشکده‌های زیر مجموعه، و رئیس "ستاد مدیریت کرونا ویژه دانشگاهیان"، به صورت برنامه‌ریزی شده و منظم اجرا شود.
- ۴- بهره‌مندی از برنامه‌های مبتنی بر هوش مصنوعی، مجازی و وبیناری به عنوان مکمل برنامه‌های آموزشی اصلی در دستور کار قرار گیرد.

• آموزش بهداشت :

روش‌های آموزشی مناسب

رسانه‌های مورد نیاز برای آموزش موضوعات مختلف: (موضوعات مورد آموزش در بند زیر درج شده است).

✓ نصب استند و بنرهای اطلاع رسانی

✓ نصب پوستره‌های آموزشی

✓ در صورت امکان، ارسال پیامک‌های آموزشی به گوشی‌های همراه

✓ در صورت امکان، ارسال پیام‌های آموزشی در گروه‌های مجازی مربوطه

✓ در صورت امکان، انتشار تیزر، اینفوگرافی یا موشن‌گرافی در فضای مجازی

✓ در صورت امکان، استفاده از صفحات نمایشی (led) جهت پخش پیام‌ها و تصاویر آموزشی

موضوعات مورد آموزش برای گروه‌های هدف (نکته: مطالب آموزشی جهت تولید رسانه مانند بنر، پوستر و ... در

بخش‌های دیگر همین راهنما موجود می‌باشد).

✓ آشنایی با بیماری کرونا ویروس

✓ آشنایی با علائم ابتلا به این ویروس

✓ شناسایی افراد مستعد ابتلا

✓ آشنایی با نحوه انتقال بیماری

✓ آشنایی با زمان و نحوه استفاده از وسایل حفاظت فردی

✓ آموزش نکات بهداشت فردی

✓ روش‌های بهداشتی مراقبت از بیماران در منزل

✓ آموزش فاصله‌گذاری اجتماعی

نمونه فعالیت‌های آموزشی

✓ نصب پوستره‌های هشداردهنده در خصوص چگونگی انتقال بیماری کرونا

✓ نصب پوستر یا بنر راهنمای نحوه صحیح شستشوی دست‌ها در محل کار خصوصا سرویس‌های

بهداشتی و محل سرو غذا

✓ نصب پوستر مرتبط با بیماری و توصیه ماندن در خانه در صورت وجود علائم

✓ آموزش توصیه‌های مرتبط با نحوه صحیح عطسه و سرفه و استفاده از دستمال کاغذی یا آرنج

✓ آموزش اقدامات لازم جهت پیشگیری از ابتلا به بیماری به کارکنان و مراجعه‌کننده‌گان

✓ نصب بنرهای آموزشی نحوه پیشگیری از انتقال بیماری‌های تنفسی

پیوست ۱: روش درست شستشوی دست‌ها

دست‌ها باید با آب گرم و صابون به مدت ۲۰ ثانیه به روش زیر شسته شوند:

- ۱- دست‌ها را مرطوب کنید.
- ۲- از صابون مایع استفاده کنید.
- ۳- کف دست‌ها را خوب به هم بمالید.
- ۴- انگشتان را بشوئید.
- ۵- مچ‌ها را بشوئید.
- ۶- بین انگشتان را بشوئید.
- ۷- آبکشی کنید.
- ۸- با دستمال کاغذی خشک کنید (استفاده از حوله یک‌بار مصرف نیز مورد تایید است)
- ۹- شیر آب را با همان دستمال ببندید.
- ۱۰- دستمال را در سطل زباله دردار بیندازید

دست‌ها را خیس کرده و بعد آن‌ها را صابونی کنید.

روش درست شستن دست‌ها

در ۱۰ مرحله

کف دست‌ها را با هم بشویید.

بین انگشتان را در قسمت پشت بشویید.

بین انگشتان را از روبرو بشویید.

نوک انگشتان را در هم گره کرده و به خوبی بشویید.

شست‌ها را جداگانه و دقیق بشویید.

خطوط کف دست را با نوک انگشتان بشویید.

دور مچ هر دو دست را بشویید.

دست‌ها را با دستمال خشک کنید.

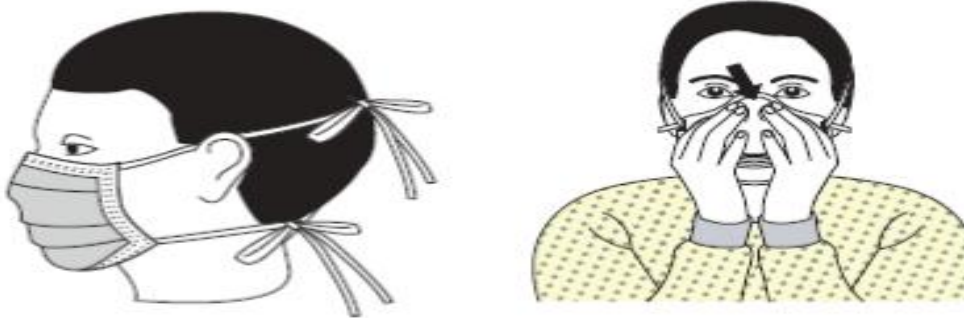

با همان دستمال شیر آب را ببندید و دستمال را در سطل زباله بیاندازید.

پیوست ۲: پوشیدن و درآوردن تجهیزات حفاظت فردی

مراحل پوشیدن وسایل حفاظت فردی توصیه شده

۱. ماسک یا رسپیراتور

- اتصالات ایمنی یا نوارهای الاستیک در وسط سر و گردن قرار دهید.
- باند انعطاف پذیر را روی استخوان بینی وصل کنید.
- صورت و زیر چانه را به‌طور مناسب پوشش دهید.

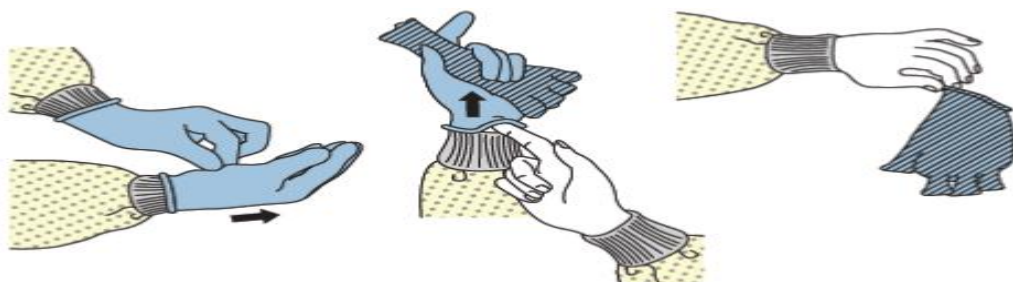

۲. دستکش‌ها

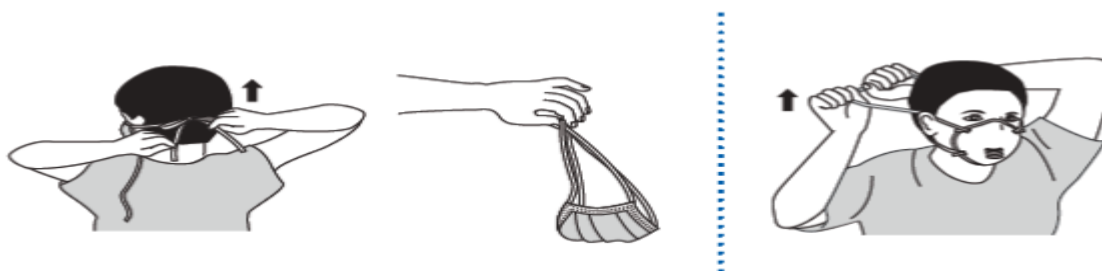
- تا روی مچ را کامل بپوشاند که تا روی مچ بند روپوش هم ادامه داشته‌باشد.
- ❖ استفاده از روش‌های کار ایمن برای محافظت از خود و محدود کردن انتشار آلودگی:
  - دست‌ها را از چهره خود دور نگاه‌دارید
  - با سطوح لمس شده کمی در تماس باشید
  - دستکش‌ها را به هنگام پاره شدن یا آلودگی شدید عوض کنید
  - بهداشت دست را رعایت کنید

مراحل در آوردن وسایل حفاظت فردی توصیه شده

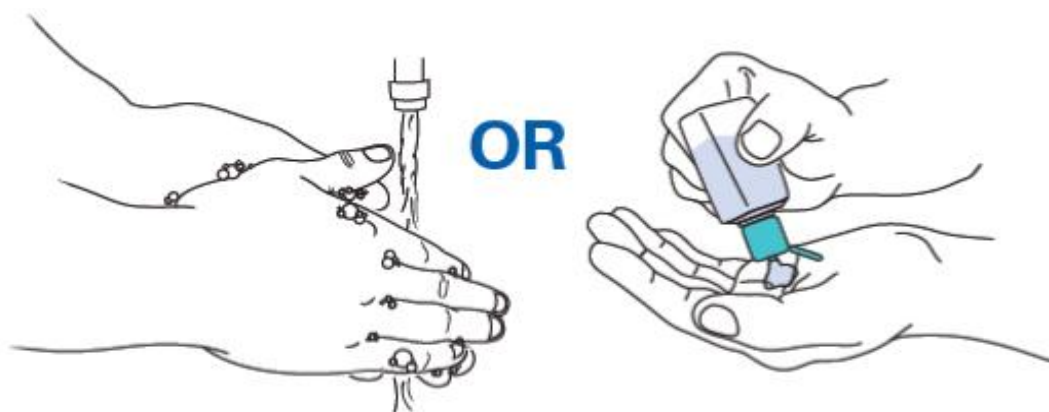
(۱) دستکش

- اگر دستان شما هنگام در آوردن دستکش آلوده شده‌اند، بلافاصله دستان خود را بشویید یا از یک ضدعفونی کننده دست استفاده کنید.
  - با استفاده از یک دست دستکش دار، قسمت کف دست دیگر را بگیرید و دستکش اول را از دست خارج کنید.
  - دستکش درآورده شده را با دستکش نگاه‌دارید. (شکل اول از سمت چپ)
  - انگشتان دست بدون دستکش را زیر دستکش دست دوم در مچ دست ببرید و دستکش دوم را نیز خارج کنید. (شکل وسط)
  - دستکش را درون ظرف زباله قرار دهید.
- (۲) ماسک

- قسمت جلوی ماسک آلوده است - دست نزنید.
  - اگر درحین برداشتن ماسک، دستان شما آلوده شد، دست‌های خود را بلافاصله بشویید و از یک ضدعفونی‌کننده دست استفاده کنید.
  - ابتدا بندهای پایین ماسک را باز کنید و سپس بندهای بالایی و بدون لمس کردن جلوی ماسک، آن را از صورت جدا کنید.
  - ماسک را در یک ظرف زباله درب‌دار قرار دهید.
- ۳) بلافاصله بعد از درآوردن همه وسایل حفاظت فردی، دست‌ها را بشویید یا از یک ضدعفونی‌کننده الکلی ۷۰ درصد استفاده کنید.

پیوست ۳: نکات مهم در پیشگیری از کرونا ویروس

✓ قبل از خوردن و آشامیدن دست‌های خود را تا بالای مچ به مدت حداقل ۲۰ ثانیه با آب و صابون مایع بشویید و در صورت عدم دسترسی به آب سالم از مواد ضد عفونی کننده بر پایه الکل استفاده نمایید؛

✓ از تماس با افرادی که مریض هستند خودداری کنید. از روبوسی و دست دادن با افراد دیگر بپرهیزید (فاصله ۱ تا ۲ متر از افراد بیمار حفظ شود)؛

✓ افراد بیمار و مشکوک حتما از ماسک استفاده نمایند؛

✓ از دست زدن به چشم، بینی و دهان خودداری کنید؛

✓ هنگام عطسه و سرفه، دهان و بینی خود را با دستمال کاغذی بپوشانید و دستمال را در سطل زباله بیندازید؛

✓ اگر علائم سرماخوردگی دارید در منزل استراحت کنید؛

✓ ویروس‌ها در هوای سرد و خشک انتقال سریع تری دارند و باید هوای محیط مرطوب نگه داشته شود؛

✓ سطوحی که در تماس مکرر با آن هستید را گندزدایی نمایید؛

✓ سیستم ایمنی خود را با مصرف میوه و سبزیجات تازه تقویت نمایید؛

✓ به اطرافیان خود آموزش دهید.